

Κείμενο 1

Mobbing: Η ηθική παρενόχληση των εργαζομένων στο χώρο εργασίας

Συνομεικμένο κείμενο του Μιχάλη Καρβέλλη, δημοσιευμένο στις 13 Σεπτεμβρίου 2017 στην ηλεκτρονική εφημερίδα Huffpost. Προσβάσιμο στο <https://www.huffingtonpost.gr/mihalis-karvellis>.

Με τον όρο mobbing εννοείται η ηθική παρενόχληση εργαζομένων στο χώρο εργασίας τους. Κατά τον ψυχολόγο Leymann, το mobbing ορίζεται ως η εχθρική και ανήθικη επικοινωνία, η οποία κατευθύνεται με συστηματικό τρόπο από ένα ή λίγα άτομα κυρίως προς ένα άτομο το οποίο λόγω της συστηματικής αυτής παρενόχλησης ωθείται σε μια αβοήθητη και ανυπεράσπιστη θέση. Η Γαλλίδα ψυχίατρος Marie France Hirigoyen όρισε τον όρο παρενόχληση στο χώρο εργασίας ως κάθε καταχρηστική συμπεριφορά που εκδηλώνεται με λόγια, πράξεις, γραπτά μηνύματα και μπορεί να ζημιώσει την προσωπικότητα, την αξιοπρέπεια ή τη σωματική ή ψυχική ακεραιότητα του ατόμου, να θέσει σε κίνδυνο την εργασία του ή να διαταράξει το εργασιακό κλίμα. Η ηθική παρενόχληση στο χώρο εργασίας παίρνει τη μορφή ταπεινωτικής συμπεριφοράς, άνισης μεταχείρισης, προσβολών, απομόνωσης, εξώθησης σε σφάλματα, απειλών, άσκησης ψυχολογικής βίας, ανάθεσης υπερβολικού όγκου εργασίας σε συνδυασμό με κακόβουλα σχόλια για την δήθεν ελλιπή απόδοση, τοποθέτησης σε θέση «ψυγείο» χωρίς καθήκοντα και αντικείμενο εργασίας κ.α. [...]

Οι επιχειρήσεις, στην πλειονότητά τους, φαίνονται ανίκανες ή απρόθυμες να αντιμετωπίσουν το φαινόμενο, άλλες εμφανίζονται τουλάχιστον απαθείς, άλλες δε ακόμα και το ενθαρρύνουν. Υπάρχουν εργοδότες που πιστεύουν ότι μέσω της συστηματικής ηθικής παρενόχλησης των εργαζομένων θα πετύχουν μεγαλύτερη αποδοτικότητα. Σφάλλουν όμως. Ο εργαζόμενος είναι παραγωγικός, όταν είναι ευχαριστημένος και σε ευχάριστο εργασιακό περιβάλλον και όχι όταν δέχεται καταχρηστικές επιθέσεις. Ο εργαζόμενος-θύμα mobbing γίνεται απρόσεκτος, αναποτελεσματικός, η δε ποιότητα της εργασίας του συνεχώς πέφτει. Μελέτες έχουν καταδείξει ότι περιστατικά ηθικής παρενόχλησης δημιουργούν πολύ σοβαρά ψυχοσωματικά προβλήματα στα θύματα-εργαζόμενους που φτάνουν μέχρι και σε αυτοκτονικές τάσεις. [...]

Τελευταίως η συνειδητοποίηση των διαστάσεων και των συνεπειών του προβλήματος, σε παγκόσμιο επίπεδο, προκαλεί ολοένα και αυξανόμενη κινητοποίηση

ινστιτούτων, ερευνητικών κέντρων, συνδικαλιστικών οργανώσεων (εργαζομένων και εργοδοτών) για τη μελέτη του φαινομένου και την αντιμετώπισή του. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει και στην Ελλάδα να υπάρξει αντίστοιχη κινητοποίηση, και, αφού αναγνωριστεί επισήμως το φαινόμενο, να ληφθούν από το Κράτος και τους παράγοντες του εργασιακού βίου ικανά μέτρα και να θεσπισθούν κανόνες για τον περιορισμό του και την προστασία τόσο των εργαζομένων όσο και των επιχειρήσεων. Η πρόληψη είναι αυτή που θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση της καλπάζουσας, στην Ελλάδα, εξέλιξης του φαινομένου.

Κείμενο 2

Το παρακάτω κείμενο προέρχεται από τη νουβέλα του Λ. Τολστόι, Ο θάνατος του Ιβάν Ιλίτς, εκδ. Ροές, σσ. 24-26.

Η ιστορία της ζωής του Ιβάν Ιλίτς ήταν πολύ απλή, πολύ συνηθισμένη και ταυτόχρονα τρομακτική. Ο Ιβάν Ιλίτς πέθανε στα σαράντα πέντε του χρόνια, έχοντας φτάσει στο βαθμό του εφέτη. Ήταν γιος ενός δημοσίου υπαλλήλου που έκανε στην Πετρούπολη, σε διάφορα υπουργεία και υπηρεσίες, την ίδια εκείνη καριέρα που ακολουθούν ορισμένοι λειτουργοί οι οποίοι, μολονότι σαφώς αποδεικνύεται ότι είναι ανίκανοι να επωμισθούν ουσιαστικές ευθύνες, εντούτοις λόγω θέσεως, προτέρας υπηρεσίας και βαθμού είναι αδύνατο να απολυθούν, με αποτέλεσμα να παίρνουν κάποια εικονικά πόστα και κάποιες καθόλου εικονικές χιλιάδες ρούβλια, που φτάνουν από τις έξι μέχρι της δέκα, με τις οποίες ζουν μέχρι τα βαθιά τους γεράματα. [...]

Στην Αυτοκρατορική Σχολή του Δικαίου [ο Ιβάν Ιλίτς] ήταν ήδη αυτό που υπήρξε στη συνέχεια σε όλη του τη ζωή: ένας ικανός, εύθυμος, καλόκαρδος και κοινωνικός άνθρωπος, ο οποίος όμως εκπλήρωνε αυστηρά ό,τι θεωρούσαν χρέος οι υψηλά ιστάμενοι. Ούτε ως παιδί ούτε αργότερα ως ενήλικος υπήρξε ποτέ κόλακας, από τα νεανικά του χρόνια όμως ελκυόταν, όπως η χρυσαλλίδα από το φως, από τα υψηλά ιστάμενα άτομα, υιοθετούσε τους τρόπους τους, τις απόψεις τους για τη ζωή και δημιουργούσε φιλικές σχέσεις μαζί τους. Όλες οι τρέλες των παιδικών χρόνων και της νεότητας πέρασαν δίχως να τον επηρεάσουν ιδιαίτερα. Επιδόθηκε στον αισθησιασμό και τη ματαιοδοξία και, προς το τέλος, όταν πια φοιτούσε στις μεγάλες τάξεις, στο φιλελευθερισμό – όλα αυτά όμως μέσα στα καθιερωμένα πλαίσια τα οποία του υποδείκνυε με σιγουριά η διαίσθησή του.

Στη διάρκεια της φοίτησής του στην Αυτοκρατορική Σχολή του Δικαίου, έκανε κάποια πράγματα τα οποία στην αρχή τα θεώρησε ιδιαιτέρως αισχρά και τον έκαναν να σιχαίνεται τον εαυτό του την εποχή που τα διέπραξε. Αργότερα, όμως, όταν είδε ότι τα ίδια έπρατταν

και υψηλά ιστάμενα άτομα δίχως να θεωρούν αυτές τις ενέργειές τους αισχρές, ο Ιβάν Ιλίτς ναι μεν δε θεώρησε τα δικά του έργα καλώς καμωμένα, ωστόσο τα λησμόνησε και η θολή τους ανάμνηση δεν τον πίκραινε πια. [...]

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1

1^ουποερώτημα (μονάδες 10)

Αφού διαβάσεις και κατανοήσεις το Κείμενο 1, να επισημάνεις για τις παρακάτω περιόδους λόγου αν το περιεχόμενό τους είναι Σωστό ή Λανθασμένο.

- α. Ο όρος mobbing δηλώνει τη σεξουαλική παρενόχληση σε δημόσιους χώρους.
- β. Η ανήθικη επικοινωνία, κατά την ψυχολόγο Leymann, πρέπει να είναι συνεχής και εξακολουθητική, για να θεωρηθεί mobbing.
- γ. Ως τοποθέτηση σε θέση «ψυγείο» θεωρείται η ψυχρή και απρόσωπη αντιμετώπιση ενός υπαλλήλου από τον εργοδότη του.
- δ. Κάποιοι εργοδότες δικαιολογημένα θεωρούν ότι μέσω του mobbing θα ενισχύσουν την παραγωγικότητα των εργαζομένων.
- ε. Στην Ελλάδα το φαινόμενο του mobbing συνεχώς αυξάνεται.

Μονάδες 10

2^ουποερώτημα (μονάδες 10)

Να κατονομάσεις τη βασική μέθοδο ανάπτυξης της πρώτης παραγράφου του Κειμένου 1 (μονάδες 2) και να καταγράψεις ένα σχετικό χωρίο (μονάδες 3). Γιατί ο συγγραφέας επιλέγει, κατά τη γνώμη σου, να χρησιμοποιήσει τη μέθοδο αυτή; (μονάδες 5)

Μονάδες 10

3^ουποερώτημα (μονάδες 15)

Να καταγράψεις την ορθή από τις επιλογές που σου δίνονται αναφορικά με τη γλώσσα του Κειμένου 1:

1. «Ο εργαζόμενος είναι παραγωγικός όταν είναι ευχαριστημένος και σε ευχάριστο εργασιακό περιβάλλον και όχι όταν δέχεται καταχρηστικές επιθέσεις». (2^η παράγραφος)

Στην παραπάνω περίοδο λόγου η λέξη «καταχρηστικές» σημαίνει:

- α. παράνομες
- β. αναίτιες
- γ. υπερβολικές
- δ. ανούσιες

2. Στη φράση «ανάθεσης υπερβολικού όγκου εργασίας» (1^η παράγραφος) η λέξη «όγκου» χρησιμοποιείται:

- α. κυριολεκτικά
- β. μεταφορικά
- γ. ειρωνικά
- δ. χιουμοριστικά

3. «Υπάρχουν εργοδότες που πιστεύουν ότι μέσω της συστηματικής ηθικής παρενόχλησης των εργαζομένων θα πετύχουν μεγαλύτερη αποδοτικότητα». (2^η παράγραφος)

Ο λόγος στην παραπάνω περίοδο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί:

- α. κυριολεκτικός
- β. μεταφορικός
- γ. εικονοπλαστικός
- δ. χιουμοριστικός

4. Στη φράση «Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει και στην Ελλάδα να υπάρξει αντίστοιχη κινητοποίηση» (3^η παράγραφος) δηλώνεται:

- α. μετριοπάθεια
- β. αναγκαιότητα
- γ. πιθανότητα
- δ. βεβαιότητα

5. «Η ηθική παρενόχληση στο χώρο εργασίας παίρνει τη μορφή ταπεινωτικής συμπεριφοράς, άνισης μεταχείρισης, προσβολών, απομόνωσης, εξώθησης σε σφάλματα, απειλών, άσκησης ψυχολογικής βίας, ανάθεσης υπερβολικού όγκου εργασίας σε

συνδυασμό με κακόβουλα σχόλια για την δήθεν ελλιπή απόδοση, τοποθέτησης σε θέση «ψυγείο» χωρίς καθήκοντα και αντικείμενο εργασίας κ.ά.»

Το ύφος λόγου στο παραπάνω χωρίο, εξαιτίας της χρήσης του ασύνδετου σχήματος, είναι:

- α. λογοτεχνικό
- β. πληροφοριακό
- γ. απλό
- δ. ειρωνικό

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Πώς το επάγγελμα που επέλεξε να ακολουθήσει ο Ιβάν Ιλίτς συνέβαλε στη διαμόρφωση του χαρακτήρα του; (μονάδες 10) Κρίνεις θετικά ή αρνητικά την επιρροή που άσκησε η επιλογή του επαγγέλματος του δικαστικού στην προσωπικότητά του; (μονάδες 5) Να αναπτύξεις τεκμηριωμένα την απάντησή σου σε ένα κείμενο 130-150 λέξεων.

Μονάδες 15